

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

УДК [342.25:352.07](460+469)
DOI 10.31558/2786-5835.2026.1.1.6

Болдирєв Сергій В'ячеславович,
кандидат юридичних наук,
доцент, провідний науковий співробітник сектору
муніципального права та місцевого самоврядування
Науково-дослідного інституту державного будівництва
та місцевого самоврядування
Національної академії правових наук України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3280-8453>

Гришко Лілія Миколаївна,
кандидат юридичних наук,
старший дослідник, завідувача науковим сектором
муніципального права та місцевого самоврядування
Науково-дослідного інституту державного будівництва
та місцевого самоврядування
Національної академії правових наук України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0347-1118>

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ І ГЛАСНОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ІСПАНІЇ І ПОРТУГАЛІЇ

Місцеве самоврядування може бути ефективним лише за дотримання певних загальних нормативних вимог, що відповідають демократичним і гуманістичним ідеалам. Одними з таких принципів є прозорість, гласність, транспарентність. Вони передбачають повну відкритість діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування, висвітлення їх роботи в засобах масової інформації та інформування населення про стан вирішення місцевих питань. Подальші національні реформи у сфері місцевого самоврядування в тому числі мають стосуватися й удосконалення прозорості в діяльності місцевого самоврядування. Вітчизняний євроінтеграційний рух відповідно обумовлюватиме відповідні процеси. І в цій частині важливо приділяти наукову увагу вивченню досвіду країн Європейського Союзу.

Стаття присвячена правовим засадам дотримання принципів транспарентності і гласності в діяльності органів місцевого і регіонального самоврядування Іспанії та Португалії. Ці європейські країни є одними з найменш досліджуваних у вітчизняній науці муніципального права, зокрема в частині дослідження окремих аспектів функціонування муніципальної влад. У роботі акцентовано, за яких умов у країнах Піренейського півострова почали формуватися ідеї щодо збільшення прозорості в діяльності органів місцевого самоврядування. Окрему увагу приділено індексам прозорості, які розроблені та застосовуються у діяльності муніципальної і регіональної влади в Іспанії та Португалії.

Ключові слова: міське самоврядування, Іспанія, Португалія, транспарентність, гласність, децентралізація, регіоналізація, муніципальна реформа, євроінтеграція, доступ до публічної інформації, індекс прозорості, зарубіжний досвід.

Постановка проблеми. Належне врядування на місцевому рівні неможливе без інформування громадян щодо діяльності органів влади. Забезпечення про-

зорості та відкритості органів муніципальної влади сприяє формуванню правової держави, підвищує рівень довіри жителів, налагодженню взаємодії та покращенню співпраці влади та громадськості, запровадженню механізмів участі та контролю, рішучих кроків у боротьбі з корупцією. Повноцінне впровадження принципу транспарентності у діяльність органів публічної влади в Україні є одним із пріоритетних завдань сучасного етапу розвитку держави. Цей принцип глибоко укорінений у розвинених країнах світу. Ця тематика набуває особливої актуальності в умовах євроінтеграційного руху нашої держави.

Означений факт, серед іншого, також спонукає поглиблювати дослідження принципів і стандартів організації місцевого самоврядування відповідно до стандартів Європейської хартії місцевого самоврядування [2]. Водночас чималого інтересу для вітчизняної муніципальної науки набувають дослідження окремих аспектів функціонування місцевого самоврядування в країнах Європейського Союзу.

У цьому аспекті Іспанія та Португалія залишаються одними з найменш досліджених країн у вітчизняній науковій літературі. Навіть більше, дослідження становлення місцевого самоврядування в цих країнах засвідчує деякі спільні риси і з нашою державою. Країни Піренейського півострова також доволі тривалий час існували без місцевого самоврядування, в умовах централізації і жорсткого державного контролю. Однак наше дослідження фокусується не деяких окремих аспектах функціонування місцевого і регіонального самоврядування в Іспанії та Португалії, а також вивченні корисного досвіду для України.

Статтю присвячено дослідженню муніципальної прозорості в країнах Піренейського півострова з метою аналізу подібностей та відмінностей між обома державами. І незважаючи на певні політико-адміністративні спільності, підходи Іспанії та Португалії до розв'язання питань прозорості можуть відрізнятися.

Повноцінне впровадження принципу транспарентності у діяльність органів публічної влади в Україні є одним із пріоритетних завдань сучасного етапу розвитку держави. Цей принцип глибоко укорінений у розвинених країнах світу. Принцип транспарентності можна розглядати у двох аспектах, активному і пасивному. Питання доступу до інформації на запит чи звернення до муніципальних органів становлять пасивну сторону, але важливою для аналізу є і активний складник, тобто наскільки прозоро діють органи влади, наскільки вони за власним бажанням оприлюднюють свої результати діяльності і чи дають змогу громадськості долучатись до прийнятих рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі існує розмаїття концепцій прозорості, кожна з яких наголошує на різних аспектах. Деякі визначення акцентують на аспектах доступності інформації про діяльність і процеси прийняття рішень. Інші визначення наголошують на можливостях зручно-

сті використання та доступі до інформації для громадян. Більшість визначень припускають можливість і доступність публічної інформації, розповсюдженої через мережу Інтернет, так звану «комп'ютерно-опосередковану прозорість». Незалежно від способу надання інформації, вона має бути зрозумілою, актуальною та достовірною для громадян вчасно, у повному обсязі та у доступний спосіб.

Нагальні питання транспарентності, гласності і прозорості в діяльності органів місцевого самоврядування в зарубіжних країнах були предметом досліджень таких вчених: Е. Афонін [1], П. Любченко [8], Л. Наливайко [9], Г. Терещук [10], В. Ярошенко [11]. Втім зазначені наукові праці здебільшого стосувалися загальних питань дотримання вказаних принципів у діяльності муніципальних органів. Відтак більш деталізованих досліджень визначених країн, зокрема Піренейського півострова, ще не зроблено.

Постановка завдання. Мета роботи – проаналізувати, як забезпечується правовий та інституційний контекст принципів транспарентності і прозорості в діяльності органів місцевого самоврядування Іспанії та Португалії, а саме буде проведено описовий аналіз рівнів муніципальної прозорості для вивчення характеристик, що можуть зумовлювати відмінності та подібності між двома країнами.

Виклад основного матеріалу

Загальний огляд конституційно-правової основи місцевого самоврядування в Іспанії і Португалії

В обох країнах інституційні зміни місцевого самоврядування розпочалися з процесів так званої «хвилі демократизації», що відбулася в 1970-х роках. Вони мають ієрархічну, бюрократичну систему державного управління, засновану на адміністративному праві романо-французької традиції.

Конституція Іспанії 1978 року прямо закріплює поняття «місцеве самоврядування» (*autonomía local*), але не дає його визначення. Стаття 137 визначає основні адміністративно-територіальні одиниці, що існують у країні (муніципалітети, провінції і автономні громади), і визнає їх частинами держави. Вона також встановлює, що всі ці одиниці «користуються самоврядуванням при здійсненні своїх повноважень». Стаття 140 встановлює конституційні принципи місцевого самоврядування для муніципалітетів, а стаття 141 – для провінцій [6].

Конституція Португалії передбачає існування трьох територіальних самоврядних одиниць на материковій частині Португалії (визначаються як «територіальні юридичні особи, котрі мають представницькі органи, націлені на захист інтересів місцевого населення»): фрегезії, муніципії і адміністративні області (ст. 235–236 Конституції Португалії). В Автономних регіонах Азорських островів і Мадейра, які мають політичну і адміністративну автономію та власні урядові органи, територіальними одиницями є лише фрегезії і муніципії (ст. 236) [7].

Іспанія є унітарною децентралізованою країною з 17 автономними спільнотами, які мають певний ступінь політичної та адміністративної автономії для

здійснення впливу й адаптації політик прозорості. Португалія є унітарною централізованою країною з 308 муніципалітетами, які підпорядковуються єдиним політичним та адміністративним правилам і мають схожі політичні засоби.

Відповідно до моніторингових звітів Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи, система публічного урядування в Іспанії є однією з найбільш децентралізованих в Європі: децентралізація є наріжним каменем конституційної демократії Іспанії, яка базується на Конституції 1978 року [16]. В Португалії загальна поточна ситуація не повністю задовільна, оскільки країна знаходиться на півдорозі, коли регіони асимілюються до децентралізованих адміністрацій, за винятком автономних регіонів Азорських островів та Мадейри. Португалія має вдосконалити інституційне співробітництво між територіальними органами та центральними органами влади, а представництво місцевих та регіональних органів влади має бути інституціоналізоване на національному рівні [17]

Щодо прозорості в діяльності місцевого і регіонального самоврядування країн Піренейського півострова

Обидві країни долучилися до міжнародного руху за прозорість, ухваливши закони про свободу інформації (FOI – Freedom of information). Вони мають важливі регуляторні ініціативи, що вимагають забезпечення відкритості публічного управління для громадян задля підвищення прозорості: в Іспанії завдяки прийняттю Закону «Про прозорість, доступ до публічної інформації та належне управління» 19/2013 [3], у Португалії відповідні кроки були зроблені пізніше відповідно до Закону 26/2016 «Про доступ до адміністративної і екологічної інформації» [2].

До того ж структури Transparency International розробили та впровадили індекси муніципальної прозорості для періодичного оцінювання рівнів прозорості, щоб формувати муніципальні рейтинги. Отже, попри схожі тенденції розвитку в обох країнах, існують відмінності в інституційному контексті муніципалітетів. Ці розбіжності можуть пояснювати те, як сприймається та впроваджується прозорість, а також впливати на вибір, що стосується муніципальної прозорості.

Хоча історично обсяг та розповсюдження публічної інформації можуть відрізнятися від країни до країни, позаяк спостерігається певне зближення у моделях доступу громадян до публічних даних. Численні питання пов'язані з гласністю та інформацією у сфері державного управління, висвітлюються через вебсайти і є частиною широкого міжнародного порядку денного з питань прозорості та належного врядування.

Перші закони про свободу інформації в Іспанії та Португалії встановили модель «пасивної» прозорості. Для 17 іспанських автономних спільнот законодавство рекомендувало розповсюдження адміністративної інформації в контексті модернізації місцевої влади, переважно через мережу Інтернет, що передбачено Законом 57/2003 «Про заходи щодо модернізації місцевого самоврядування» [5].

У випадку Португалії, як унітарної держави, положення щодо свободи інформації були на рівні всіх 308 муніципалітетів були передбачені Законом 46/2007 «Про доступ до адміністративних документів», за винятком двох атлантичних архіпелагів – Азорських островів та Мадейри, які є автономними регіонами.

Обидві країни мали схожий шлях регулювання доступу та розповсюдження адміністративної інформації. Важливо зазначити, що в обох випадках зовнішній тиск європейських вказівок змусив до прийняття більш комплексного регулювання у сфері FOI. Пасивна позиція поступилася місцем активній через впровадження «активної прозорості». Зрештою, Іспанія, схоже, більш спрямована в русі за прозорість не лише тому, що приєдналася до Партнерства «Відкритий Уряд» від початку, а й тому, що впровадила законодавство про активну прозорість раніше за Португалію. Для оцінювання прозорості або її окремих аспектів було запропоновано різноманітні критерії. На основі цих критеріїв міжнародні та неурядові організації (OECD, Transparency International) розробили індекси прозорості. Побудова індексу прозорості є комплексним питанням і предметом критики. Багато індексів мають занадто широке охоплення, намагаючись зафіксувати не лише прозорість уряду, а й інші характеристики якості управління.

В Іспанії індекс було запроваджено у 2008 році, а в Португалії – у 2013 році. Він оцінює прозорість найбільших міських рад Іспанії за допомогою інтегрованого набору показників, згрупованих за шістьма напрямками. У Португалії індекс оцінює прозорість усіх муніципалітетів за показниками, згрупованими за сімома напрямками. Обидва індекси вимірюють обсяг інформації, доступної громадянам на муніципальних вебсайтах (детальнішу інформацію про індекси див. на сайтах: для Іспанії <https://transparencia.org.es/>, для Португалії – <https://transparencia.pt/itm/> [18; 19].

Цей індекс є механізмом «неймінгу та шеймінгу», який широко застосовується в багатьох сферах публічної політики та дає змогу легко порівнювати рівень муніципальної прозорості. Оскільки почуття сорому (shame) пов'язане із зацікавленістю та залученістю, очікується, що це спонукатиме муніципалітети до самовдосконалення. Відповідно до реалій та специфічних характеристик кожної країни, спостерігається зближення щодо різних питань прозорості. Обидві країни були обрані тому, що вони повернулися до демократії в одному й тому ж десятиріччі, мають спільну адміністративну традицію та беруть зобов'язання до розширення участі громадян. Інституційні зміни, які відбулися в процесі демократизації, мають вплинути на відкритість державних організацій та прозорість через впровадження практик і структур, що вважаються легітимними для реагування на зовнішній тиск [12, р. 100–101].

До прикладу, в Португалії на вебсайтах більшості мерій спостерігається новий рівень прозорості. Враховуючи, що довіра є одним зі стовпів демократичної

системи як на національному, так і на місцевому рівнях, прозорість відіграє життєво важливу роль для сприяння підзвітності та запобігання зловживанням, а також підвищує довіру та задоволеність громадян державними послугами, в такий спосіб сприяючи розробці політики, спрямованої на скорочення корупції. Існують докази того, що інформаційно-комунікаційні технології та соціальні медіа розглядаються багатьма як економічно ефективний та зручний засіб сприяння відкритості та прозорості, зниження рівня корупції та підвищення рівня задоволеності громадян державними послугами. Електронне урядування тепер розглядається як спосіб підвищення довіри громадян до уряду та покращення оцінки громадянами діяльності уряду загалом [3, с. 103].

Оскільки існує статистично значущий зв'язок між довірою та використанням вебсайтів органів місцевого самоврядування, контент-аналіз цих інструментів електронного урядування став важливим інструментом для цього дослідження. Довіра між громадянами розвивається та підтримується платформами електронного урядування для покращення сприйняття громадянами прозорості. Відкриті дані та платформи електронного урядування, як-от соціальні мережі, можуть відігравати важливу роль у залученні громадськості до взаємодії з державними органами, щоб забезпечити легкий доступ до актуальної та своєчасної інформації, що призведе до підвищення рівня довіри серед громадян.

У Португалії існує неурядова організація, яка аналізує прозорість місцевого самоврядування за допомогою таких інструментів, – Індекс муніципальної прозорості. Від 2010 року вона надає статистику за 76 пунктами на муніципальних вебсайтах [15, р. 140].

Цей індекс уже довів свою ефективність щодо позиції кожного муніципалітету в його рейтингу: у відповідь на нього деякі місцеві представники покращили інформацію на своїх вебсайтах та стратегії відображення даних. У 2017 році 2 муніципалітети досягли 90,7 % у рейтингу муніципальної прозорості: Алфандага-да-Фе та Віла-ду-Бішпо. Лише 14 муніципалітетів досягли 80 %, а 150 муніципалітетів не відповідають щонайменше 50 % пунктів ІУТ. Ці дані доводять, що використання ІКТ саме по собі не покращує якість демократії, але може сприяти розширенню прав і можливостей громадян щодо моніторингу та участі в місцевому самоврядуванні [15, р. 149–151].

Як і в Іспанії, значення індексу в Португалії з роками зростало. Це свідчить про те, що, окрім необхідності реагувати на запити громадян щодо відкритості, стратегія «неймінгу та шеймінгу», схоже, працює і в португальському випадку. Подібно до Іспанії, максимальне значення індексу у Португалії зафіксовано у 2016 році, у рік ухвалення Закону «Про доступ до адміністративної і екологічної інформації» [3]. Показники за окремими напрямками індексу відповідають значенням, отриманим у загальному індексі.

У Португалії суворий фінансовий контроль з боку центрального уряду змусив муніципалітети оприлюднювати широкий спектр фінансової інформації та наклав на них зобов'язання звітувати перед центральною адміністрацією та суспільством. Отже, спостерігається зростання обсягів розкриття фінансової інформації, що трансформувалося у вищий рівень прозорості. Найменш розкритим напрямом є «Прозорість у сфері публічних закупівель». Дослідження показують, що у сфері публічних закупівель існують корупційні практики та отримання незаконних вигод. Відтак чим нижчою є прозорість закупівель, тим більше можливостей мають місцеві політики для реагування на локальний тиск [14, р. 925–930].

Висновки. Принципи гласності і транспарентності є ключовими елементами ефективного місцевого самоврядування. Їх розширення сприяє підвищенню довіри громадян до влади, забезпечує прозорість влади в управлінських процесах, а також стимулює активну участь громад у прийнятих рішеннях.

Прозорість і право громадян на доступ до публічної інформації в іспанських та португальських муніципалітетах демонструють подібну динаміку не лише щодо змін у законодавстві про свободу інформації, а й щодо значущості тиску, спрямованого на підвищення відкритості. Підхід «неймінгу та шеймінгу» разом з іншими факторами, ймовірно, має позитивний вплив на муніципальну прозорість. Однак рівні прозорості мають певні розбіжності. Вони є вищими у випадку іспанських муніципалітетів, що, можливо, зумовлено більш раннім ухваленням законів про свободу інформації. Детальний аналіз муніципалітетів Піренейського півострова підтвердив наявність «чутливих зон» прозорості. Це стосується напрямів «державні закупівлі» та «міське планування», де муніципалітети обох країн демонструють нижчі показники, порівняно з іншими напрямками. Це комплексні сфери, де зосереджено багато місцевих інтересів і де частіше трапляються випадки неефективного управління та корупції. На динаміку муніципальної прозорості впливає сукупність правових, інституційних, політичних та соціально-економічних факторів, що сформувалися з часом. Прийняття законодавства про свободу інформації та його наслідки зумовлюють і прискорюють процес інституційних змін у напрямі більш прозорих моделей адміністрування.

Подібним способом було підтверджено вплив політичних чинників на прозорість. Поширення інформації є засобом підвищення довіри громадян до діяльності муніципалітетів та зміцнення легітимності обраних посадових осіб шляхом формування іміджу належного врядування. В обох країнах спостерігаються схожі ознаки негативного впливу рівня явки виборців на прозорість. Так само політична стабільність також впливає на прозорість, проте лише в іспанських муніципалітетах. Муніципалітети, очолювані лівими партіями, більш схильні до вищого рівня прозорості, хоча це підтвердилось лише для португальського випадку. До того ж політична конкуренція не чинить впливу на рівень муніципальної прозорості.

Список використаних джерел

1. Афонін Е. А., Суший О. В. Транспарентність влади в контексті європейської інтеграції України: конспект лекції до короткотермінового семінару в системі підвищення кваліфікації кадрів. Київ: НАДУ, 2019.
2. Європейська хартія місцевого самоврядування 1985 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036
3. Закон Португалії 26/2016 «Про доступ до адміністративної і екологічної інформації». URL: <https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/lei/26-2016-75177807>
4. Закон Іспанії 19/2013 «Про прозорість, доступ до публічної інформації та належне управління». URL: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2013-12887>
5. Закон Іспанії 57/2003 «Про заходи щодо модернізації місцевого самоврядування». URL: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2003-23103>
6. Конституція Іспанії 1978 р. URL: <https://www.senado.es/web/conocersenado/normas/constitucion/detalleconstitucioncompleta/index.html?lang=en>
7. Конституція Португалії 1976 р. URL: <https://www.parlamento.pt/sites/EN/Parliament/Documents/Constitution7th.pdf>
8. Любченко П. М. Відкритість та гласність у сфері місцевого самоврядування. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2013. Вип. 25. С. 88–101.
9. Наливайко Л., Романов М. Поняття транспарентності в світлі європейських цінностей. *Екологічне право України*. 2016. № 1–2. С. 55–59.
10. Терещук Г. А. Принцип транспарентності у діяльності органів виконавчої влади: електронна транспарентність та цифровізація прозорості. *Наукові записки. Серія: Право*. 2020. Вип 8. С. 84–90. URL: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/864/841>
11. Ярошенко В. М. Транспарентність та відкритість влади як механізми становлення інституту демократичної громадянськості. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Сер.: Політологія*. 2012. Т. 182, вип. 170. С. 85–91.
12. Albalade D. The institutional, economic and social determinants of local government transparency. *Journal of Economic Policy Reform*. 2012. Vol. 16. P. 90–107. URL: https://www.ub.edu/irea/working_papers/2012/201210.pdf
13. Brás G. R., Dowley K. M. Impact of demographic, political and financial factors on municipal transparency: a dynamic panel approach. *International Journal of Public Sector Management*. 2021. Vol. 34, № 2. P. 101–117. URL: <https://www.emerald.com/ijpsm/article/34/2/101/150898/Impact-of-demographic-political-and-financial>
14. Gesuele B., Metallo C., Longobardi S. The Determinants of E-Disclosure Attitude: Empirical Evidences from Italian and Spanish Municipalities. *International Journal of Public Administration*. 2018. Vol. 41, № 11. P. 921–934.
15. Maria Antónia Pires de Almeida. Innovations in the portuguese local government: contributions for local democracy. *Sociologia, Problemas e Práticas* 98/2022 SPP 98. P. 137–158. URL: <http://journals.openedition.org/spp/10323>
16. Monitoring of the application of the European Charter of Local Self-Government in Spain. Report CG (2021) 41-07 final 22 September 2021. URL: [https://search.coe.int/congress#%22sort%22:\[%22CoEValidationDate%20Descending%22%22\]](https://search.coe.int/congress#%22sort%22:[%22CoEValidationDate%20Descending%22%22])
17. Monitoring of the application of the European Charter of Local Self-Government in Portugal. Report CG (2020) 01-02 final 28 September 2020. URL: <https://rm.coe.int/monitoring-of-the-european-charter-of-local-self-government-in-portuga/16809f866f>
18. Transparency International. Our work in Spain. URL: <https://www.transparency.org/en/countries/spain>
19. Transparency International Portugal. URL: <https://transparencia.pt/itm/>

Serhii Boldyriev, Liliya Gryshko. Ensuring transparency and openness in the activities of local government bodies of Spain and Portugal

Local self-government can be effective only if certain general regulatory requirements are observed that meet democratic and humanistic ideals. One of such principles is transparency, openness, transparency. They provide for complete openness of the activities of local government bodies and officials, coverage of their work in the media and informing the population about the status of resolving local issues.

Further national reforms in the field of local self-government, including, should also concern improving transparency in the activities of local self-government. The domestic European integration movement will accordingly determine the relevant processes. And in this part it is important to pay, in particular, scientific attention to studying the experience of the countries of the European Union.

This article is devoted to the legal principles of compliance with the principles of transparency and openness in the activities of local and regional self-government bodies of Spain and Portugal. These European countries are among the least studied in domestic science of municipal law, moreover, in terms of studying individual aspects of the functioning of municipal authorities. Therefore, the corresponding relevance is obvious. The work emphasizes the conditions under which ideas began to form in the countries of the Iberian Peninsula regarding increasing transparency in the activities of local governments. Special attention is paid to transparency indices that have been developed and used in the activities of municipal and regional authorities in Spain and Portugal.

A detailed analysis of the municipalities of the Iberian Peninsula confirmed the presence of “sensitive zones” of transparency. This concerns areas such as “public procurement” and “urban planning”, where municipalities in both countries show lower indicators compared to other areas. These are complex areas where many local interests are concentrated and where cases of inefficient management and corruption are more common. The dynamics of municipal transparency are influenced by a set of legal, institutional, political and socio-economic factors that have developed over time.

Keywords: *local government, Spain, Portugal, transparency, openness, decentralization, regionalization, municipal reform, European integration, access to public information, transparency index, foreign experience.*

*Дата першого надходження статті до видання: 02.04.2026 р.
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 10.04.2026 р.*

УДК 341.717.5

DOI 10.31558/2786-5835.2026.1.1.7

Волошин Христина Андріївна,

аспірантка кафедри міжнародного права

Львівського національного університету імені Івана Франка

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-1314-760X>

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ СПЕЦІАЛЬНИХ МІСІЙ

У статті досліджено питання, які стосуються аналізу концептуальних підходів для проведення класифікації спеціальних місій з урахуванням їх правового статусу під час виконання конкретних завдань, що поставлені перед ними. Основну увагу приділено науковим поглядам зарубіжних вчених, що дало змогу залучити їх науковий доробок із цього питання з метою його поширення серед вітчизняних фахівців.

Окремі публікації вперше використані у вітчизняній науці міжнародного права, що дало змогу по-іншому розглядати діяльність спеціальних місій у кризових ситуаціях, і особливо на